

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
t.a.v. Staatssecretaris mevr. drs. S. van
Veldhoven – Van der Meer
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Datum
6 augustus 2020

Onderwerp

Reactie VNG consultatie single use plastics

Geachte mevrouw Van Veldhoven – Van der Meer,

De VNG maakt graag gebruik van de gelegenheid om te reageren op het ontwerpbesluit single use plastics (SUP).

Gemeenten behoren tot de doelgroep die door de regeling wordt geraakt. De aanpak van zwerfafval en beheer van de openbare ruimte zijn belangrijke taken van gemeenten. Via maatwerk zetten gemeenten een aanpak op die gericht is op hun specifieke zwerfafvalsituatie. Hierover zien we echter nauwelijks iets terugkomen in het ontwerpbesluit. De VNG ziet graag dat de gevolgen van de maatregelen voor gemeenten expliciet worden gemaakt in het besluit en dat beleidsvrijheid van gemeenten voor hun (brede) zwerfafvalaanpak als uitgangspunt wordt opgenomen in het besluit.

De VNG onderschrijft de doelen van het ontwerpbesluit en vindt het een passende ontwikkeling dat de verantwoordelijkheid voor de opgenomen productcategorieën wordt neergelegd bij producenten. Graag geven wij een aantal aandachtspunten mee om de implementatie van de richtlijn uitvoerbaar en zo integraal mogelijk te realiseren.

Bestrijding van zwerfafval

De VNG vraagt het Rijk om haar regierol te pakken en een overleg te initiëren met alle betrokken stakeholders, en haar positie te pakken waarin zij de betrokken partijen kan aanspreken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Hierbij vragen wij specifiek aandacht voor het risico op afkopen van de verantwoordelijkheid van producenten middels een financiële vergoeding.

De vertaling van de Europese richtlijn vindt op verschillende plekken en momenten plaats. Dit maakt het lastig om in het proces rondom de implementatie van de SUP overzicht te houden en de gevolgen te overzien. Daarnaast vormt de productenlijst uit dit ontwerpbesluit slechts een deel van het totale zwerfafval in de openbare ruimte. Tegelijkertijd hebben gemeenten een integrale aanpak wat betreft zwerfafval en maken zij geen beleid op deelproducten. De VNG vraagt zich dan ook af

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

vng.nl

hoe in het besluit de verbinding gemaakt gaat worden voor de uitvoering en pleit ervoor afspraken met gemeenten waar mogelijk in gezamenlijkheid te doen en niet afzonderlijk per productcategorie uit het besluit.

Dekking van de kosten

De VNG gaat ervan uit dat een kostenvergoeding die voortkomt uit de richtlijn komt te bestaan naast een bredere vergoeding voor gemeenten voor de aanpak van zwerfafval. Dit geldt voor zowel zwerfafval op land als voor zwerfafval dat uit wateren in het beheergebied van de gemeenten wordt gehaald. Wat betreft de financiële gevolgen wordt in het ontwerpbesluit de term 'opruimkosten' gebruikt, dit dekt echter niet de totale kosten. De VNG ziet graag terugkomen in het besluit dat de kosten voor de aanpak van zwerfafval bestaan uit preventie, uitvoering, beleid en verwerking. Tot slot pleit de VNG ervoor dat de dekking van de kosten voor zowel structurele als incidentele zaken kan worden ingezet.

Preventie

De VNG vraagt specifiek aandacht voor de preventiekant van het zwerfafvalprobleem en pleit ervoor het besluit meer te richten op preventie en recycling (van bij voorkeur waardevolle stromen), om te voorkomen dat de nadruk op het opruimen van zwerfafval komt te liggen. Bijvoorbeeld door reductiedoelstellingen voor plastic verpakkingen mee te nemen als onderdeel in de uitgebreide producentverantwoordelijkheid of producenten te stimuleren hun eigen producten terug te nemen. Ook het gedrag van consumenten is hierbij belangrijk, bijvoorbeeld door maatregelen te treffen zodat consumenten alternatieven kennen. Zoek hierbij aansluiting bij andere initiatieven rondom circulaire economie en betrek hierbij relevante stakeholders, zoals organisatoren van festivals.

Uitgebreide producentverantwoordelijkheid

Artikel 8 biedt vooralsnog veel ruimte voor aanscherping en ambitie vanuit de lidstaten door de productenlijst uit te breiden met items die stelselmatig gevonden worden in zwerfafval. Gemeenten worden dagelijks geconfronteerd met deze items, waardoor zij vanzelfsprekend voorstander is van uitbreiding van de genoemde lijst. Daarnaast roept de VNG het Rijk op om aandacht te hebben voor het risico op verschuivingen naar andere wegwerpproducten en/of producten van ander materiaal die niet onder de richtlijn vallen. De VNG is benieuwd hoe het Rijk deze afwenteling wil voorkomen en hier toezicht op houdt.

Toekomstbestendig systeem

Tot slot willen we benadrukken dat het zwerfafvalprobleem een brede, maar vooral langjarige aanpak vereist. Dit betekent dat we streven naar een toekomstbestendig en voor zover mogelijk kostendekkend systeem waarin de producent betaalt.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Mr L.K. (Leonard) Geluk
Algemeen directeur